

การพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษา
และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม
จังหวัดแม่ฮ่องสอน

THE DEVELOPMENT OF THE MANUAL FOR DUAL EDUCATION
BETWEEN VOCATIONAL EDUCATION AND SECONDARY EDUCATION
IN SOB MOEI WITTAYAKOM SCHOOL, MAE HONG SON PROVINCE

ชลธาร สมathi¹, สมเกต อุทธโยธา² และ บุญเลิศ คำปัน³

Chonlatan Samathi¹, Somkate Uttayotha² and Boonlert Khampan³

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 202 ถ.ช้างเผือก ต.ช้างเผือก อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50300 ^{1,2,3}
Chiang Mai Rajabhat University, 202 Chang Puak Road, Chang Puak Sub-district, Mueang District,
Chiang Mai Province 50300 ^{1,2,3}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางการบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน 2) เพื่อกำหนดองค์ประกอบและออกแบบการจัดทำคู่มือการบริหารจัดการศึกษา และ 3) เพื่อหาประสิทธิภาพของคู่มือการบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยคือ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ครูผู้สอนวิทยาลัยการอาชีพ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสบเมยวิทยาคมได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการ คู่มือและแบบการหาประสิทธิภาพของคู่มือการบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์

² รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์

ผลการศึกษาพบว่า (1) แนวทางการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนไม่มีความชัดเจน และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการดำเนินงานไม่มีความเข้าใจในแนวคิด หลักการ และหลักเกณฑ์การจัดการศึกษาทวิศึกษา (2) องค์ประกอบของคู่มือการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 แนวทางการดำเนินการจัดการศึกษา ตอนที่ 2 แนวทางการจัดโครงสร้างหลักสูตร ตอนที่ 3 แนวทางการจัดการเรียนการสอน และ (3) ประสิทธิภาพของคู่มือการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีเนื้อหาเข้าใจง่าย เนื้อหาสาระเหมาะสมครอบคลุม สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งอธิบายบทบาทหน้าที่การปฏิบัติงานของครูผู้สอน นักเรียน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน สำหรับเครื่องมือและแบบฟอร์ม มีการจัดทำรายละเอียดเป็นขั้นตอน เหมาะแก่การนำไปใช้งานเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการตามบริบทในสถานศึกษา

คำสำคัญ : การพัฒนาคู่มือ, การบริหารจัดการศึกษา, ทวิศึกษา

ABSTRACT

This research aimed to study the conditions and problems in administrating dual education between vocational education and secondary education in Sob Moei Wittayakom School, Mae Hong Son province. Secondly, it's to determine the components and design the administration manual; and find out the efficiency of the developed manual for dual education. The purposive sampling method was used to select the target group, which included director, deputy directors, Head of Academic Administration, teachers in Career and Technology department, teachers in Industrial and Community Education and school board member. The research instruments were composed of minutes from of the workshop, the manual and the efficiency model for the manual.

The results of the study reveal that (1) the dual education management and administration guideline was ambiguous, and the officers in charge of the operation did not have an understanding in the concept, principle, and criteria of dual education management. (2) The components of the manual should consist of: chapter 1 – educational management guideline; chapter 2 – curriculum framework guideline; and chapter 3 – teaching and learning management guideline. (3) The efficiency of the manual for dual education to have suitable and easy-to-understand contents that could be implemented efficiently, with clear performance roles of

teachers, students and concerned personnel. For the tools and forms, there were detailed and step-by-step procedures that were practical and beneficial to administration with the school contexts.

KEYWORDS : The development of manual, Administration Education, Dual education

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้บัญญัติแนวทางการจัดการศึกษา ในหมวดที่ 4 มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้อง กับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ประกอบกับรัฐบาลโดยกระทรวง ศึกษาธิการ ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการอาชีวศึกษาเพื่อ ต้องการให้นักเรียนสนใจเรียนสายอาชีพมากขึ้น เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถทำงานได้ทันที ดังนั้นเพื่อเป็นการสนองนโยบายดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้กำหนดให้ดำเนินการเปิดสอนหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในโรงเรียน มัธยมขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน, 2553) สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้กำหนด แนวทางในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการ อาชีวศึกษา ผลิตรายวิชาอาชีวศึกษาให้ มากขึ้น กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นหน่วยงาน ที่ผลิตกำลังคนจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งต้องเร่ง ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจให้นักเรียน

หันมาสนใจเรียนทางด้านอาชีพซึ่งมีตลาด รองรับอย่างแน่นอนให้มากขึ้น รัฐบาลจึงมี นโยบายที่จะให้มีการจัดการศึกษาหลักสูตร เรียนร่วมอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย ควบคู่กันไป เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายมีความรู้พื้นฐานด้าน อาชีพและสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ทันที เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับผู้เรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายที่มีความประสงค์จะ เรียนควบคู่กันไปทั้งสายสามัญและสายอาชีพ เมื่อเรียนครบตามหลักสูตร ผู้เรียนสามารถ สำเร็จการศึกษาทั้งหลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนปลายสายสามัญและหลักสูตรสายอาชีพ ไปพร้อมกัน ทั้งนี้ได้มีการกำหนดการจัดการ เรียนการสอน โดยการทำความเข้าใจร่วมมือกัน ในการจัดการเรียนการสอนระหว่างสถาน ศึกษาที่เปิดสอนมัธยมศึกษา กับสถานศึกษา ที่เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558) ดังนั้นเพื่อพัฒนาประชากรในวัยเรียน ด้วยการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ครอบคลุม ทั้งสายสามัญและสายอาชีพ โดยเปิดโอกาส ให้เด็กพื้นที่ห่างไกล ยากจน และด้อยโอกาส ทางการศึกษาได้เข้าศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพในสถานศึกษาใกล้บ้านได้อย่างทั่วถึง และมีมาตรฐานการศึกษาที่ทัดเทียมกับสถาน

ศึกษาอาชีวศึกษา และสามารถเทียบโอนรายวิชา ย้ายหรือเทียบโอนระหว่างสถานศึกษาได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553)

จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดชายแดน จังหวัดหนึ่งที่มีนักเรียนในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง ซึ่งมีพื้นฐานความรู้ที่แตกต่างกัน นักเรียนบางกลุ่มไม่สามารถเรียนต่อระดับอาชีวศึกษาได้ เนื่องจากสถานศึกษาที่เปิดสอนสายอาชีพมีพื้นที่ห่างไกลกับหมู่บ้านหรือชุมชนที่ตนเองพักอาศัย ดังนั้นเพื่อเป็นการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มดังกล่าว โรงเรียนจึงจัดการศึกษาวิชาชีพในโรงเรียนเพื่อเป็นทางเลือกให้กับนักเรียนกลุ่มดังกล่าวเพื่อสะดวกในการเรียน อีกทั้งยังสามารถนำวิชาชีพไปศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพในตลาดแรงงานได้ตามบริบทของจังหวัดแม่ฮ่องสอน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2552)

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาและปฏิบัติงานในสถานศึกษาแห่งนี้พบว่าสภาพปัญหาและขั้นตอนการดำเนินงานของ ครูผู้สอนนักเรียน บุคลากรที่เกี่ยวข้อง และผู้ปกครองยังขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการเรียนการสอนแบบเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย

(ทวิศึกษา) ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาและพัฒนาคู่มือ การบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อนำคู่มือการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียน สบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน เสนอต่อผู้เกี่ยวข้องเพื่อให้มีนำไปใช้และการพัฒนาให้เหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน
2. เพื่อพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน
3. เพื่อหาประสิทธิภาพของคู่มือการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่พัฒนาขึ้น

แนวทางการจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตร
อาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)
9 ด้าน

- 1) การวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชา
สาขางาน
- 2) การกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา
- 3) การจัดการเรียนการสอน
- 4) การจัดหลักสูตรการอาชีวศึกษา
- 5) การวัดและประเมินผล
- 6) การโอนผล การเรียน
- 7) การสำเร็จการศึกษา
- 8) การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ
- 9) การประกันคุณภาพหลักสูตร

คู่มือ การบริหารจัดการ
ศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตร
อาชีวศึกษาและมัธยมศึกษา
ตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของ
โรงเรียนสบเมยวิทยาคม
จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนและวิธีการ
วิจัยไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและ
ปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางการบริหาร
จัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษา
และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของ
โรงเรียนสบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน
ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร ตำรา และเอกสารงานวิจัย
ที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาข้อมูลระบบการอาชีวศึกษา
แบบทวิศึกษา 9 ด้าน ดังนี้ 1) การวิเคราะห์
ประเภทวิชา สาขาวิชา สาขางาน 2) การกำหนด
หลักสูตรสถานศึกษา 3) การจัดการเรียน
การสอน 4) การจัดหลักสูตรการอาชีวศึกษา
5) การวัดและประเมินผล 6) การโอนผล
การเรียน 7) การสำเร็จการศึกษา 8) การประเมิน

มาตรฐานวิชาชีพ 9) การประกันคุณภาพ
หลักสูตร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน, 2553) และศึกษาสภาพปัญหา
ที่ผ่านมามาหาแนวทางแก้ไขจากการประชุม
เชิงปฏิบัติการ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการจัด
ทำคู่มือในการนำไปใช้ในสถานศึกษา ขั้นตอนนี้
ผู้วิจัย เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้เครื่องมือ
ที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบบันทึกการประชุม
เชิงปฏิบัติการและรายงานการประชุมเชิง
ปฏิบัติการ

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาคู่มือ
ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยนำผลจากประชุมเชิงปฏิบัติ
การมาวิเคราะห์ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานใน
การกำหนดองค์ประกอบและออกแบบการ
จัดทำคู่มือการบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วม

หลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยประกอบไปด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

1. คำชี้แจงในการใช้คู่มือ
2. วัตถุประสงค์ของคู่มือ
3. เนื้อหาสาระของการดำเนินงาน

ตามแนวทางการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แนวทางการดำเนินการจัดการศึกษาวิชาชีพในโรงเรียนสบเมยวิทยาคม

- การวิเคราะห์สาขาวิชา
- การสมัครเข้าเป็นนักเรียน
- การเป็นนักเรียน

ตอนที่ 2 แนวทางการจัดโครงสร้างหลักสูตรของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม

- การกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา
- การจัดทำรายวิชาเพิ่มเติม
- การวัดผลประเมินผล
- การฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการ

กรณีพิเศษ

- การโอนผลการเรียน
- การสำเร็จการศึกษา

ตอนที่ 3 แนวทางการจัดการเรียนการสอน

ทางการศึกษา

- การออกแบบการจัดการเรียนรู้
- การจัดหาสื่อและนวัตกรรมการ

เรียนรู้

- การบริการรับส่งนักเรียน

ขั้นตอนที่ 3 การนำคู่มือไปหาประสิทธิภาพของคู่มือโดยผู้วิจัยออกแบบไปประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ของคู่มือ ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบการหาประสิทธิภาพของคู่มือการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้จำนวน 8 คน

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงคู่มือให้เป็นฉบับที่สมบูรณ์ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยนำคู่มือที่ได้รับข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นต่าง ๆ จากผู้เชี่ยวชาญ นำมาแก้ไขปรับปรุง ให้เกิดความสมบูรณ์ทุกส่วน แล้วจัดทำคู่มือการดำเนินงานตามแนวทางการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นฉบับที่สมบูรณ์ สามารถนำไปใช้ในสถานศึกษาได้

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนสบเมยวิทยาคมและผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยเลือกแบบเจาะจงเพราะเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามแนวทางการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) โดยตรง ทำให้ได้ ข้อมูลเชิงลึกในการศึกษาวิจัย และผู้วิจัยสามารถนำข้อเสนอแนะที่ได้รับมา

เป็นแนวทางในการจัดทำคู่มือได้ตรงกับสภาพจริง ทำให้เกิดประโยชน์กับสถานศึกษาที่ผู้วิจัยปฏิบัติงาน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางการบริหารจัดการ ศึกษาเรียนรู้หลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษา ตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จำนวน 1 คน ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จำนวน 7 คน ครูผู้สอนวิทยาลัยการอาชีวศึกษาแม่สะเรียง จำนวน 1 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จำนวน 2 คน รวม 13 คน

2. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของคู่มือการบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้หลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประกอบด้วย หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังวาลย์วิทยา โรงเรียนเฉลิมรัชวิทยาคม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 21 โรงเรียนแม่สะเรียง “บริพัตรศึกษา” จำนวน 4 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีของโรงเรียนสังวาลย์วิทยา โรงเรียนเฉลิมรัชวิทยาคม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 21 โรงเรียนแม่สะเรียง “บริพัตรศึกษา” จำนวน 4 คน รวมทั้งหมด 8 คน

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยในครั้งนี้

ประกอบด้วย เครื่องมือ 3 ชุด ได้แก่ 1) แบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามแนวทางการบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้หลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน 2) คู่มือการบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้หลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน และ 3) แบบการหาประสิทธิภาพของคู่มือการบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้หลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

การสร้างเครื่องมือ

1. แบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการผู้วิจัย มีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ โดยนำผลการศึกษาเอกสาร ตำรา และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในหัวข้อ การดำเนินงานตามแนวทางการบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้หลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) และศึกษาการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่การดำเนินการในสถานศึกษา โดยศึกษาข้อมูลระบบการอาชีวศึกษาแบบทวิศึกษา 9 ด้าน ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชา สาขางาน 2) การกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา 3) การจัดการเรียนการสอน 4) การจัดหลักสูตรการอาชีวศึกษา 5) การวัดและประเมินผล 6) การโอนผลการเรียน

7) การสำเร็จการศึกษา 8) การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ และ 9) การประกันคุณภาพหลักสูตรมากำหนดเป็นวาระการประชุมเพื่อพิจารณาหาแนวทางการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสเบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน และนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา ตลอดจนพิจารณาถึงความเหมาะสมทั่วไปของเนื้อหาสาระการประชุม

2. คู่มือการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสเบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้วิจัยศึกษาผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ แล้วกำหนดองค์ประกอบและออกแบบการจัดทำคู่มือการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสเบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน จากการนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา ตลอดจนพิจารณาถึงความเหมาะสมและความสอดคล้องกับเนื้อหาสาระของเรื่องที่จะศึกษา นำคู่มือ การบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสเบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ให้กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 8 คน ประกอบด้วย หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังวาลย์วิทยา โรงเรียนเฉลิมรัชวิทยาคม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 21 โรงเรียนแม่สะเรียง “บริพัตรศึกษา” จำนวน 4 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้การงาน

อาชีพและเทคโนโลยีของโรงเรียนสังวาลย์วิทยา โรงเรียนเฉลิมรัชวิทยาคม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 21 โรงเรียนแม่สะเรียง “บริพัตรศึกษา” จำนวน 4 คน

3. หาประสิทธิภาพของการพัฒนาคู่มือทางการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสเบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีวิธีการ ดังนี้ สร้างแบบการหาประสิทธิภาพของคู่มือทางการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสเบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน จากนั้นนำแบบการหาประสิทธิภาพของการพัฒนาคู่มือทางการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสเบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหาการใช้สำนวนภาษา ตลอดจนพิจารณาถึงความเหมาะสมทั่วไปของแบบการหาประสิทธิภาพของการพัฒนาคู่มือทางการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสเบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน นำไปปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่อง และจัดพิมพ์ แบบการหาประสิทธิภาพของการพัฒนาคู่มือทางการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสเบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน แล้วนำไปเก็บข้อมูลกับประชากร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ
การบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตร
อาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย
(ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จังหวัด
แม่ฮ่องสอน เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามบทบาท
หน้าที่ การดำเนินการในสถานศึกษา โดยศึกษา
ข้อมูลระบบการอาชีวศึกษาแบบทวิศึกษา
9 ด้าน ดังนี้ 1) การวิเคราะห์ประเภทวิชา
สาขาวิชา สาขางาน 2) การกำหนดหลักสูตร
สถานศึกษา 3) การจัดการเรียนการสอน
4) การจัดหลักสูตรการอาชีวศึกษา 5) การ
วัดและประเมินผล 6) การโอนผลการเรียน
7) การสำเร็จการศึกษา 8) การประเมิน
มาตรฐานวิชาชีพ และ 9) การประกันคุณภาพ
หลักสูตร นำการสรุปเนื้อหาสาระจากการ
ประชุมไปจัดทำคู่มือการบริหารจัดการศึกษา
เรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษา
ตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมย
วิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน

2. ส่งคู่มือการบริหารจัดการศึกษา
เรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษา
ตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมย
วิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน และแบบการ
หาประสิทธิภาพของการพัฒนาคู่มือทาง
การบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตร
อาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย
(ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จังหวัด
แม่ฮ่องสอน ไปยังกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 8 คน
ประกอบด้วย หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียนสังวาลย์วิทยา โรงเรียนเฉลิม

รัษฎาวิทยาคม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 21
โรงเรียนแม่สะเรียง “บริพัตรศึกษา” จำนวน
4 คน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ
และเทคโนโลยีของโรงเรียนสังวาลย์วิทยา โรงเรียน
เฉลิมรัษฎาวิทยาคม โรงเรียนราชประชานุเคราะห์
21 โรงเรียนแม่สะเรียง “บริพัตรศึกษา” จำนวน
4 คน โดยได้จัดส่งทางไปรษณีย์ และได้รับคู่มือ
การบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตร
อาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย
(ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จังหวัด
แม่ฮ่องสอน และแบบการหาประสิทธิภาพของ
การพัฒนาคู่มือทาง การบริหารจัดการศึกษา
เรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษา
ตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมย
วิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน คืนครบทั้งหมด
คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติ
การ วิเคราะห์ข้อมูล โดยการสรุปแบบอุปนัย
โดยลักษณะประมวลผลการหาข้อตกลงร่วมกัน
ในการประชุม

2. แบบ การหา ประสิทธิภาพ
ของคู่มือการดำเนินงานตามแนวทางการบริหาร
จัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษา
และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)
ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน
วิเคราะห์ ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)
และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อ
และนำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยาย
โดยใช้เกณฑ์ การแปลผล 5 ระดับ (กนกวรรณ
กาญจนวงศ์, 2558) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้มากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้มาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้อverage

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้น้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้น้อยที่สุด

3. สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสพเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอนจากการการศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในปีการศึกษาที่ผ่านมาและผลจากการสรุปแบบอุปนัยโดยลักษณะประมวณผลการหาข้อตกลงในที่ประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า มีการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) ด้านการวิเคราะห์ประเภทวิชา สาขาวิชา สาขางาน พบว่า ยังไม่มีการสำรวจสถานประกอบการข้อมูล

พื้นฐานความจำเป็นและความต้องการของชุมชนมากนัก 2) ด้านการกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า มีการนำโครงสร้างหลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ มาบูรณาการเป็นหลักสูตรสถานศึกษา 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ยังขาดความพร้อมทางด้านห้องปฏิบัติการ พาร์ม เครื่องมือ อุปกรณ์วัสดุฝึกและครุภัณฑ์มาตรฐานตามที่สาขาวิชากำหนด อีกทั้งครูผู้สอนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจการสอน 4) ด้านการจัดหลักสูตรการอาชีวศึกษา พบว่า หลังจากการเรียนการสอนเสร็จสิ้นในแต่ละภาคเรียน โรงเรียนสพเมยวิทยาคมได้ดำเนินการส่งผล การเรียนรายวิชาพื้นฐานแต่ละรายวิชาให้กับวิทยาลัยการอาชีพแม่สะเรียงเป็นผู้ดำเนินการเทียบและโอนผลการเรียน 5) ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า เน้นการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง 6) ด้านการโอนผลการเรียน พบว่า หลังจากการเรียนการสอนเสร็จสิ้นในแต่ละภาคเรียน สถานศึกษาจะส่งผลการเรียนรายวิชาพื้นฐานแต่ละรายวิชาให้กับวิทยาลัยการอาชีพแม่สะเรียงเป็นผู้ดำเนินการวางแผนดำเนินการเทียบและโอนผลการเรียน 7) ด้านการสำเร็จการศึกษา พบว่า ผู้ที่จะสำเร็จการศึกษาต้องได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00 และผ่านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ พร้อมทั้งเข้าร่วมกิจกรรมและประเมินผ่านทุกภาคเรียน 8) ด้านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ พบว่า เมื่อนักเรียนลงทะเบียนเรียนครบทุกรายวิชาตามหลักสูตรแล้ว ต้องได้รับการประเมินมาตรฐานวิชาชีพจากคณะกรรมการ

ประเมินมาตรฐานวิชาชีพจากกรมแรงงาน และ 9) ด้านการประกันคุณภาพหลักสูตร พบว่า ได้ดำเนินการประเมินหลักสูตรเป็นประจำทุกปี การศึกษา โดยสรุปภาพรวม พบว่า ครูผู้สอนยัง ไม่มีความรู้ความเข้าใจในการสอน แนวทางการ จัดการศึกษาและการบริหารจัดการที่ไม่ชัดเจน จึงต้องมีการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานให้ มีความชัดเจนในการจัดการศึกษาทวิศึกษา และยังขาดการพัฒนาเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ การดำเนินงานให้มีความเข้าใจในแนวคิด หลัก การ และหลักเกณฑ์การจัดการศึกษาทวิศึกษา จึงต้องมีแนวทางในการปฏิบัติงานที่เป็นคู่มือ ของผู้ใช้งานได้แก่ ครูผู้สอน บุคลากรที่เกี่ยวข้อง หรือแม้กระทั่งนักเรียนที่สนใจให้แก่สถานศึกษา

2. การพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการ ศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยม ศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียน สบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นคู่มือ ที่พัฒนาจาก การศึกษาเอกสาร ตำรา และ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และศึกษาการ ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่การดำเนินการ ในสถานศึกษา โดยศึกษาข้อมูลระบบการ อาชีวศึกษาแบบทวิศึกษา 9 ด้าน รวมทั้ง ผู้วิจัยยังได้ศึกษาปัญหาจากการดำเนินงาน ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาเรียน ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษา ตอนปลาย (ทวิศึกษา) ในปีการศึกษาที่ผ่านมาและรวบรวมข้อมูลและการนำเสนอ และ หาแนวทางแก้ไขของการดำเนินงานจาก ผู้ให้ข้อมูลในการประชุมเชิงปฏิบัติการชั้น โดย สรุปองค์ประกอบของคู่มือประกอบด้วยสาระ สำคัญ ดังนี้ คำนำ สารบัญ คำแนะนำการใช้

คู่มือ บทนำ ตอนที่ 1 แนวทางการดำเนินการ จัดการ ศึกษาวิชาชีพในโรงเรียนสบเมยวิทยาคม ตอนที่ 2 แนวทางการจัดโครงสร้างหลักสูตร ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม และตอนที่ 3 แนวทางการจัดการเรียนการสอน

3. การตรวจสอบการหาประสิทธิภาพ ของคู่มือการบริหารจัดการ ศึกษาเรียนร่วม หลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอน ปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน จากการตอบแบบการหา ประสิทธิภาพของคู่มือการบริหารจัดการศึกษา เรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษา ตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมย วิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอนจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ด้านความถูกต้อง ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.86, S.D. = 0.08) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับสูงสุด คือ ด้านความเหมาะสม ($\bar{X}$ = 4.87, S.D. = 0.10) รองลงมา คือ ด้าน ความเป็นไปได้ ($\bar{X}$ = 4.87, S.D. = 0.21) ลำดับ ต่อมา คือ ด้านความถูกต้อง ($\bar{X}$ = 4.85, S.D. = 0.10) และด้านที่มีระดับน้อยที่สุด คือ ด้านความ เป็นประโยชน์ ($\bar{X}$ = 4.84, S.D. = 0.18)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง การพัฒนาคู่มือ การบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตร อาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จังหวัด แม่ฮ่องสอน อภิปรายผลได้ ดังนี้

1. สภาพและปัญหาการดำเนินงานตามแนวทางการบริหารจัดการศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ครูผู้สอนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจการสอน แนวทางการจัดการศึกษาและการบริหารจัดการที่ไม่ชัดเจน จึงต้องมีการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานให้มีความชัดเจนในการจัดการศึกษาทวิศึกษา และยังขาดการพัฒนาเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบการดำเนินงานให้มีความเข้าใจในแนวคิด หลักการ และหลักเกณฑ์การจัดการศึกษาทวิศึกษา รวมทั้งยังขาดความพร้อมทางด้านห้องปฏิบัติการ พาร์ม เครื่องมือ อุปกรณ์วัสดุฝึกและครุภัณฑ์ที่ได้มาตรฐานตามที่สาขาวิชากำหนด รวมถึงค่าตอบแทนครูผู้สอนที่มีภาระงานเพิ่มขึ้นในการสอนนักเรียนจากสถานศึกษาสามสามัญที่เข้าร่วม เพราะการจัดการศึกษารูปแบบทวิศึกษาเป็นมิติใหม่ของการจัดการศึกษา ดังนั้นครูผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงต้องมีหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิรูปด้านการศึกษา สถานศึกษา จึงควรวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดที่สถานศึกษาดังอยู่ว่ามีศักยภาพที่จะสร้างงานสาขาวิชาใดบ้าง และจะทำให้เกิดการจ้างงานจำนวนเท่าใด หลังจากนั้น จึงกำหนดแผนการผลิตกำลังคนให้ตอบสนองต่อความต้องการดังกล่าว จึงต้องมีแนวทางในการปฏิบัติงานที่เป็นคู่มือของผู้ใช้งาน ได้แก่ ครูผู้สอน บุคลากรที่เกี่ยวข้องหรือแม้กระทั่งนักเรียนที่สนใจ ให้แก่สถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ สิริกร ประสพสุข

(2555) ที่กล่าวไว้ว่า คู่มือ ควรเป็นหนังสือที่เขียนขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ใช้คู่มือได้ศึกษาทำความเข้าใจและง่ายต่อการปฏิบัติตามได้ในการทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งให้มีความรู้ที่ใกล้เคียงกันมากที่สุด และทำให้นักเรียนนักศึกษาที่มีความรู้ความสามารถและทักษะที่ใกล้เคียงกัน โดยการวิจัยของอุดม ประชานันท์ (2560) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารจัดการความรู้สู่การศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย พบว่า ผลการศึกษาสภาพการบริหารจัดการความรู้สู่การศึกษาเรียนรู้ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของวิทยาลัยการอาชีพเกษตรวิสัย คือ ครูขาดการให้ความรู้ในการจัดการศึกษา (ทวิศึกษา) ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ขาดการเอาใจใส่ประสานงานกับโรงเรียนในสังกัดที่ร่วมมือในการจัดการศึกษาทวิศึกษาให้นักเรียนทวิศึกษา ครูยังติดอยู่กับการจัดการศึกษาแบบเดิมที่เคยกระทำมา กับนักเรียนที่เรียนปกติ ไม่มีการปรับปรุงวิธีการเรียนการสอน โดยมุ่งหวังจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรมากกว่าการคำนึงถึงทักษะวิชาชีพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ชูเกียรติ อุณปัญญา และพนมพร จันทรปัญญา (2560) ที่พบปัญหาการจัดการการศึกษาแบบทวิศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา คือ 1) บุคลากรของสถานศึกษามีจำนวนน้อย เมื่อมีการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาเพิ่มเติมจากการเรียนการสอนปกติ

จึงทำให้ชั่วโมงสอนของครูมีมากกว่าเดิม ซึ่งสถานศึกษาจะจ้างบุคลากรสายการสอนเพิ่ม ก็จะเป็นการเพิ่มงบประมาณรายจ่ายของสถานศึกษา 2) งบประมาณ สถานศึกษา ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากต้นสังกัดตามจำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมการเรียนการสอนแบบทวิศึกษา ในการทำความร่วมมือกันกับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตการศึกษามัธยมศึกษา นั้น บางสถานศึกษาอยู่ไกล ทำให้ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นจากค่าเดินทางของบุคลากรที่ไปปฏิบัติหน้าที่ ส่งผลให้งบประมาณที่ได้รับไม่สอดคล้องกับรายจ่ายของสถานศึกษา และ 3) วัสดุ ครุภัณฑ์ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาไม่มีครุภัณฑ์ที่จำเป็นใช้ประกอบการสอนในบางสาขาวิชา จึงทำให้กระบวนการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามสมรรถนะรายวิชา ในส่วนสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษามีครุภัณฑ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนจริง แต่ไม่สะดวกขนย้ายไปยังสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอน จึงเกิดปัญหากับสถานศึกษาที่อยู่ห่างไกล

2. การพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษา และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งเป็นไปตามหลักการและเจตนารมณ์ของการพัฒนาหลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เป็นระบบ มีรายละเอียดการจัดการศึกษา การเทียบโอนและการวัดผลประเมินผล ที่มีข้อปลีกย่อยมาอธิบายผล เพื่อให้บุคลากรของโรงเรียนสบเมยวิทยาคมทำความเข้าใจ รวมทั้งเป็นข้อมูลในการแนะแนวและให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เรียนสามารถเรียนร่วมหลักสูตร

อาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ได้ คู่มือประกอบด้วยสาระสำคัญ 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แนวทางการดำเนินการจัดการศึกษาวิชาชีพในโรงเรียนสบเมยวิทยาคม เนื้อหาครอบคลุมเกี่ยวกับการวิเคราะห์สาขาวิชา การสมัครเข้าเป็นนักเรียน การเป็นนักเรียน

ตอนที่ 2 แนวทางการจัดโครงสร้างหลักสูตรของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม เนื้อหาครอบคลุมเกี่ยวกับการกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำรายวิชาเพิ่มเติม การวัดผลประเมินผล การฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการ นิเทศ การโอนผลการเรียน การสำเร็จการศึกษา

ตอนที่ 3 แนวทางการจัดการเรียนการสอน เนื้อหาครอบคลุมเกี่ยวกับ การเตรียมความพร้อมของบุคลากรทางการศึกษา การออกแบบการจัดการเรียนรู้ การจัดหาสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ การบริการรับส่งนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ คัมภีร์สุดแท้ (2553) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบของคู่มือควรประกอบด้วย 3 ส่วนหลัก คือ ส่วนที่ 1 บทนำ เป็นส่วนที่อธิบายถึงความเป็นมาในการจัดทำคู่มือ ความมุ่งหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของคู่มือ ส่วนที่ 2 คำชี้แจงการใช้คู่มือ เป็นส่วนเกี่ยวกับวิธีการใช้คู่มือ ส่วนที่ 3 ส่วนเนื้อหา เป็นส่วนอธิบายเกี่ยวกับเนื้อหาของคู่มือ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ แสงรุณีย์ มีพร (2552) ที่กล่าวถึงคู่มือว่าควรประกอบด้วย คำชี้แจงในการใช้คู่มือ คำชี้แจงเกี่ยวกับการเตรียมการที่จำเป็นต่าง ๆ เนื้อหาสาระ และกระบวนการหรือขั้นตอนใน

การดำเนินการ ความรู้เสริม หรือแบบฝึกปฏิบัติ เพื่อช่วยผู้อ่านในการฝึกฝน ปัญหาและคำแนะนำ เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาแหล่งข้อมูล และแหล่งอ้างอิง

3. การตรวจสอบการหาประสิทธิภาพ ของคู่มือการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วม หลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน จากการตอบแบบการหา ประสิทธิภาพของคู่มือจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ด้านความถูกต้อง ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่าคู่มือถูกพัฒนาจากคู่มือ การบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตร อาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของกระทรวงศึกษาธิการ และมีการ ปรับให้สอดคล้องกับประสบการณ์และผลการ ประชุมเชิงปฏิบัติการจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องใน การดำเนินงานการบริหารจัดการศึกษาเรียน ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอน ปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนสบเมยวิทยาคม จังหวัดแม่ฮ่องสอน คู่มือนี้จึงมีวัตถุประสงค์ และแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน เนื้อหา เข้าใจง่ายเหมาะสมครอบคลุม สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้ง ยังสามารถชี้แจง ทำความเข้าใจในบทบาท หน้าที่การปฏิบัติงานของครูผู้สอน นักเรียน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน สำหรับ เครื่องมือและแบบฟอร์ม มีการจัดทำรายละเอียด เป็นขั้นตอนเหมาะแก่การนำไปใช้ และการ ดำเนินงานตามคู่มือก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการ

บริหารจัดการตามบริบทในสถานศึกษา ตลอดจน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปเป็นแบบ อย่างได้ โดยคู่มือนี้ยังสอดคล้องกับนโยบาย ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานที่ให้สถานศึกษาเร่งประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจให้นักเรียนหันมาสนใจเรียน ทางด้านอาชีพ ซึ่งผู้สำเร็จการศึกษาระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายมีความรู้พื้นฐาน ด้านอาชีพก็สามารถเข้าสู่ตลาดแรงงาน หรือศึกษาต่อในสายอาชีพที่สนใจต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) สอดคล้องกับ วินุลาศ เจริญชัย (2556) ที่ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการบริหาร หลักสูตรคู่มือนานวิชาชีพของโรงเรียนบ้านใหญ่ พัทธาคม พบว่า รูปแบบการบริหารหลักสูตร คู่มือนานวิชาชีพของโรงเรียนสามารถนำไปปฏิบัติ ได้เมื่อประเมินรูปแบบการบริหารหลักสูตรคู่มือนานวิชาชีพของ พบว่า ผู้บริหาร ครู กรรมการ สถานศึกษา ผู้ปกครองและนักเรียน มีความพึงพอใจ ภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ อาริรัตน์ ชูรวง (2558) ที่กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาเป็นทางเลือกสำหรับ นักเรียน ด้อยโอกาสที่มีความประสงค์จะเรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา ตอนปลายควบคู่กับหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพ การจัดการศึกษาเป็นการเพิ่มโอกาส ทางการศึกษาอาชีวศึกษาแก่นักเรียน ด้อยโอกาสตามความถนัดและความสนใจ และการจัดการ ศึกษาสามารถผลิตนักเรียน ให้มีความรู้ ความสามารถทางด้านวิชาชีพและ เหมาะสมกับทิศทางการพัฒนาประเทศ และ รองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต และการ

จัดการศึกษาสนับสนุน สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวง ศึกษาธิการ และหน่วยงานต้นสังกัด และการจัดการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนโดยศึกษาการประเมินการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 23 จังหวัดพิษณุโลก สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า การประเมินบริบทของการจัดการศึกษามีความเหมาะสมมากที่สุด การประเมินปัจจัยนำเข้าของการจัดการศึกษาพบว่า ด้านหลักสูตรสถานศึกษา ด้านความพร้อมของครูผู้สอน ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ และด้านงบประมาณมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก การประเมินกระบวนการของการจัดการศึกษาพบว่า ด้านการจัดการศึกษา และด้านการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก การประเมินผลผลิตของการจัดการศึกษาพบว่า นักเรียนทุกคนจบการศึกษาตามหลักสูตรนักเรียนมีความพร้อมในการประกอบอาชีพอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

การวิจัยในครั้งนี้ทำให้ได้รับข้อมูล ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ สามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) โดยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. การพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ควรพัฒนาบนพื้นฐานสภาพปัญหาของสถานศึกษา ซึ่งเป็นครูและนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางดำเนินการพัฒนางานในทุกปี เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แนวคิด หลักการ สภาวะการณ์ ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

2. ควรพัฒนาบุคลากรภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความพร้อมความสามารถในเรื่องของการพัฒนาคู่มือ และการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) มีการนิเทศ กำกับ ติดตามและการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

3. ควรเผยแพร่คู่มือการบริหารจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ให้แก่ผู้ปกครอง นักเรียน หรือผู้ที่สนใจ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานหรือเล็งเห็นถึงความสำคัญในเรื่องการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาผลการใช้คู่มือในการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) นำมาประเมินและพัฒนาคู่มือให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษาและผู้เรียนต่อไป

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างโรงเรียนมัธยมที่มีการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)

3. ครอบคลุมปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาเรียนรู้รวมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ในสถานศึกษา

4. ครอบคลุมการพัฒนาคู่มือ เพื่อใช้สำหรับนักเรียนที่เรียนการจัดการศึกษาเรียนรู้รวมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ กาญจนวงศ์. (2558). การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนอนุบาลพัฒนาดันน้ำขุนคองอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- คัมภีร์ สุดแท้. (2553). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม).
- ชูเกียรติ ชุ่มปัญญา และพนมพร จันทรปัญญา. (2560). การจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น).
- วินูลาส เจริญชัย. (2556). การพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรชุมชนวิชาชีพของโรงเรียนใหญ่พิทยาคมตามแนวคิดเทียบเคียงสมรรถนะ. สืบค้นจาก <http://winulas1blogspot.com/2013/08/blog-post.htm>
- สิริกร ประสพสุข. (2555). การพัฒนาคู่มือการจัดการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมภาษาอังกฤษ สำหรับครูมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). แนวทางการจัดการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). แนวทางการจัดการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- สำนักงานคณะกรรมการการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). เอกสารประกอบร่างการจัดการศึกษา
โครงการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลายในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ
การการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2552). ข้อมูลการวิเคราะห์แรงงานอาชีพรายจังหวัด.
กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- แสงรุณีย์ มีพร. (2552). การวิจัยและพัฒนาคู่มือการจัดการความรู้เพื่อการบริหารจัดการหลักสูตร
สถานศึกษา. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยขอนแก่น).
- อารีรัตน์ ชวงค์. (2558). การประเมินการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษา และมัธยมศึกษา
ตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 23 จังหวัดพิษณุโลก
สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี).
- อุดม ประชานนท์. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการความรู้สู่การจัดการศึกษาเรียน
ร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของวิทยาลัยการอาชีพ
เกษตรวิสัย. สืบค้นจาก <http://www.kaset.ac.th>